ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн та архітектура	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Кафедра	Міжкультурної комунікації в креативних індустріях	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	В2 Дизайн В4 Образотворче мистецтво та реставрація	Семестри	2

КУЛЬТУРА НАУКОВОЇ МОВИ

Семестр 2 (весна 2027)

Викладач Калашник Оксана Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації в креативних індустріях

E-mail kalashnyk.oksana@ksada.org

Заняття За розкладом (2 години на тиждень)

Консультації Не передбачені навчальним планом

Адреса ауд. 301, поверх 3, корпус 2, вул. Мистецтв, 6

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронне листування (Google Classroom). Усі виконані завдання подаються виключно через Google Classroom. Файли підписувати у такий спосіб: *прізвище_завдання. Розширення: текст – doc, docx, ілюстрації – jpeg, pdf.* Роботи, надіслані через інші канали (месенджери), не приймаються до розгляду. Термін завантаження завдань визначається в Google Classroom.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

Аспірант набуває необхідних знань, умінь і навичок при впорядкуванні матеріалу дисципліни та розробці її теоретичної і методичної стратегії. Вивчення навчальної дисципліни

«Культура наукової мови» передбачає опанування основних понять і критеріїв культури української наукової мови і мовлення, закладає навички культури наукової комунікації; розширює словниковий запас аспірантів; формує навички й уміння використання мовних засобів наукового стилю; закладає основні принципи підготовки до виголошення наукових доповідей; формує вміння презентувати результати наукового дослідження в усній формі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Калашник О.В. Культура наукової мови: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти 1 курсу третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальностей В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»; В2 «Дизайн»; В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»; ОНП «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»; ОНП «Дизайн»; ОНП «Образотворче мистецтво та реставрація». Харків: ХДАДМ, 2026. 78 с.
2. Горошкіна О. М., Груба Т. Л. Українська наукова мова: теорія і практика : навчально-методичний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 108 с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп’ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word, Microsoft PowerPoint.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Культура наукової мови» є розширення уявлень аспірантів про усне мовлення в науковій сфері, зокрема, сформувати вміння презентувати результати наукового дослідження в усній формі; розвинути комунікативні навички, потрібні для дослідницької діяльності: точного формулювання тез, питань і відповідей під час наукової дискусії, коректного висловлення критики, обґрунтування власної позиції; поглибити знання про психопедагогічні засади усного виступу; моделювання усного виступу; підготовку і написання наукової доповіді; підготовку до участі в науковій дискусії, полеміці; норми наукової етики; вербальні і невербальні засоби та етикет наукового спілкування; підготовку електронної презентації наукового виступу. Унікальність навчальної дисципліни полягає у формуванні академічної культури дослідника, творчому застосуванні мовленнєвих умінь у продукуванні наукових текстів.

Завдання дисципліни зумовлені встановленими для аспірантів дослідницькими компетенціями і спрямовані на вміння будувати розгорнутий монолог з наукової проблематики, створювати різні за функціональним призначенням наукові тексти, послуговуючись мовними засобами української мови; дотримуватися комунікативних якостей мовлення у практиці наукового спілкування; аналізувати мовленнєву ситуацію під кутом зору її структури і вибору адекватної моделі наукового спілкування, дотримуватися стилістичних норм; володіти культурою усного виступу; вміти брати участь в науковій дискусії, полеміці; володіти навичкою саморефлексії і загальної оцінки мовленнєвої культури співбесідника; формувати в аспірантів навички адекватної мовної репрезентації результатів науково-дослідницької роботи в межах обраного фаху; виховувати мовний смак і мовне чуття наукового слова.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	***Програмні результати навчання***

	ОНП «Дизайн»
ЗК 4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері дизайну на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.	**РН 1.** Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері дизайну і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з дизайну, отримання нових знань та здійснення інновацій. **РН 3.** Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. **РН 5.** Розуміти загальні принципи та методи дизайну, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері дизайну та у викладацькій практиці. **РН 10.** Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері дизайну, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосовувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.
ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	**ОНП «Образотворче мистецтво та реставрація»** **РН 1.** Володіти передовими концептуальними та методологічними знаннями у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації та на межі галузей знань та спеціальностей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій. **РН 3.** Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. **РН 5.** Застосовувати сучасні Інструменти та технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, в тому числі хмарні технології, методи аналізу даних великої розмірності. **РН 10.** Формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, аналізувати й оцінювати його актуальність і значення для культурно-мистецького життя України, світової культури та мистецтва.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни передбачає надання аспірантам необхідних знань, умінь і навичок мовної презентації результатів наукової діяльності: уміння будувати розгорнутий монолог з наукової проблематики, виступ, що супроводжується електронною презентацією, створювати різні за функціональним призначенням наукові тексти, послуговуючись мовними засобами української наукової мови. Навчальна дисципліна дозволяє розширити уявлення аспірантів про психопедагогічні засади усного виступу; моделювання усного виступу; підготовку і написання наукової доповіді; підготовку до участі в науковій дискусії; норми наукової етики; вербальні і невербальні засоби та етикет наукового спілкування; підготовку електронної презентації наукового виступу для успішного продукування результатів наукової діяльності; підготовку й виголошення ораторської промови, володіння мистецтвом полеміки, технікою аргументації, володіння мистецтвом наукового слова.

Дисципліна вивчається упродовж одного семестру 1-го курсу. Навчальний матеріал розподілено на 2 змістові модулі (3 кредити ECTS, 90 навчальних годин: 10 – лекції, 20 –

практичні заняття, 60 – самостійна робота).

МОДУЛЬ 1.
ТЕМА 1. Усне мовлення у науковій сфері.
МОДУЛЬ 2.
ТЕМА 2. Наукова риторика.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та практичних онлайн-занять. Лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота аспірантів спрямована на закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи: пошук додаткової інформації та її аналіз у відповідності до теми власної науково-дослідної роботи, підготовка усних доповідей за лекційними темами дисципліни. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу практичної та самостійної роботи.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Опанування курсу відбувається в онлайн-форматі через Google Meet та Google Classroom. Аспірант зобов'язаний приєднуватися до занять вчасно для перевірки справності обладнання та уникнення технічних затримок. Здобувач повинен мати ввімкнену камеру та мікрофон (за потреби), щоб підтвердити свою присутність на занятті. Виключення можливі лише з дозволу викладача або у разі вимкнення світла з певних причин. Використання сторонніх програм або ресурсів, не пов'язаних з навчанням (соцмережі, ігри тощо), під час занять, забороняється.

Аспіранти повинні дотримуватись академічної етики у віртуальному середовищі: повага до викладача і одногрупників, відсутність перебивань, некоректних висловлювань та небажаних шумів у мікрофоні.

Технічні проблеми (нестабільне інтернет-з'єднання, несправність пристрою тощо) не звільняють від обов'язку засвоїти пропущений матеріал. У таких випадках здобувач повинен повідомити викладача та виконати завдання самостійно.

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на інший день або час за попередньою узгодженістю з аспірантами та завідувачем кафедри.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Аспірант повинен виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану. В обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, які передбачені навчальним планом. Пропускати заняття без поважних причин неприпустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Якщо аспірант пропустив певну тему, він повинен самостійно опрацювати матеріал і на наступному занятті відповісти на ключові запитання.

У випадку оголошення повітряної тривоги або необхідності перебування в укритті, здобувач має право негайно від'єднатися від онлайн-заняття для забезпечення особистої безпеки. Викладач враховує зазначені обставини як поважні причини відсутності або несвоєчасного виконання завдань.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Аспіранти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях тощо). Якщо під час рубіжного контролю аспірант списує, він втрачає право отримати бали за тему.

Використання засобів штучного інтелекту для виконання практичних завдань замість здобувача не допускається, оскільки оцінюванню підлягають передусім його мовна компетентність, самостійність і рівень сформованості навичок професійної комунікації.

Корисні покликання: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text.

Положення про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв: https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2026/10/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist_.pdf

РОЗКЛАД КУРСУ

Навч. тиждень	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
МОДУЛЬ 1						
Тема 1. Усне мовлення у науковій сфері						
1, 2,3	1	лекція/ практичне заняття	Мовна / мовленнєва компетентність як невід'ємна складова й обов'язкова ознака освіченості та професіоналізму. Наукові заходи як засіб виявлення культури наукової мови. Мовна особистість доповідача.	2/4	Усне опитування	Виконання практичних завдань
4,5,6	1	лекція/ практичне заняття	Особливості усного наукового мовлення. Психопедагогічні засади усного виступу. Публічний виступ як комунікативний феномен.	2/4	Усне опитування	Виконання практичних завдань
7,8,9	1	лекція/ практичне заняття	Культура усного наукового мовлення (усна доповідь). Норми наукової етики. Вербальні й невербальні засоби та етикет наукового спілкування. Електронна презентація наукового виступу.	2/4	Усне опитування	Виконання практичних завдань. Контрольна робота. Обрати із наукових часописів будь-яку статтю за фахом, розробити наукову доповідь з

						електронною презентацією з проблеми обраного дослідження. Виголосити доповідь перед аудиторією.
МОДУЛЬ 2						
Тема 2. Наукова риторика						
10,11,12	2	лекція/ практичне заняття	Утвердження наукової риторики. Основні поняття риторики. Вимоги до поведінки оратора.	2/4	Усне опитування	Виконання практичних завдань
13,14,15	2	лекція/ практичне заняття	Підготовка й виголошення ораторської промови. Мистецтво полеміки. Техніка аргументації.	2/4	Усне опитування	Виконання практичних завдань. Обрати із наукових часописів будь-яку статтю за фахом. Підготувати промову, враховуючи основні принципи її складання й вимоги до структури таких текстів. Виголосити складену промову перед аудиторією.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

№	Форма звітності	Бали
1.	Контрольна робота	0–20
2.	Розробка наукової доповіді з проблеми обраного дослідження з електронною презентацією (виголошення доповіді перед аудиторією).	0–35
3.	Підготовка промови з проблеми обраного дослідження (виголошення складеної промови перед аудиторією).	0–30

4.	Активна участь на практичних заняттях.	0–15
	Усього балів	**100**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	*Форма звітності*	*Бали*	*Критерії оцінювання*
1.	Написання контрольної роботи	20	Повнота й глибина розкриття теоретичних питань; логічність, послідовність і аргументованість викладу; здатність до узагальнення й аналізу наукового матеріалу; правильність використання термінології; мовна і стилістична грамотність; дотримання вимог до оформлення роботи.
2.	Розробка наукової доповіді з проблеми обраного дослідження з електронною презентацією (виголошення доповіді перед аудиторією)	35	Актуальність і наукова обґрунтованість теми; відповідність теми доповіді проблематиці дисертації; чіткість структури доповіді; мовна і стилістична грамотність; логічність і послідовність викладу; аргументованість положень; культура усного мовлення (дикція, темп, інтонація, контакт з аудиторією); відповідність презентації змісту доповіді, її наочність, структурованість і лаконічність; дотримання норм наукової етики та мовленнєвого етикету.
3.	Підготовка промови з проблеми обраного дослідження (виголошення складеної промови перед аудиторією)	30	Відповідність змісту темі та меті виступу; відповідність теми промови проблематиці дисертації; мовна і стилістична грамотність; композиційна цілісність і логічність побудови; використання риторичних засобів; переконливість і аргументованість; техніка виголошення (виразність мовлення, володіння голосом, невербальні засоби); здатність утримувати увагу аудиторії; дотримання норм мовленнєвої культури.
4.	Активна участь на практичних заняттях	15	Систематичність участі в навчальному процесі; рівень підготовленості до занять; якість виконання навчальних завдань; здатність до аргументованого висловлення власної думки; активна участь у наукових дискусіях; висока культура мовлення.
	Усього балів	**100**	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Змістовий модуль 1	**Змістовий модуль 2**	**Сума**
Т1	**Т2**	**100**
65 б.	**35 б.**	

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Культура наукової мови» здійснюється з метою визначення рівня сформованості в аспірантів культури усного наукового мовлення, риторичної компетентності та здатності до ефективної наукової комунікації в академічному середовищі.

Поточний контроль реалізується систематично під час практичних занять і передбачає оцінювання усних відповідей, рівня підготовленості до занять, якості виконання навчальних завдань, активності в обговореннях і наукових дискусіях, а також сформованості навичок аргументованого висловлення власної позиції. У межах поточного контролю також оцінюється дотримання норм мовленнєвої культури, наукової етики та етикету спілкування.

Тематичний контроль здійснюється за результатами опрацювання змістових модулів і

передбачає виконання контрольної роботи, підготовку й представлення наукової доповіді з електронною презентацією та ораторської промови з проблеми дисертації. У межах тематичного контролю перевіряється рівень сформованості умінь структурувати науковий матеріал, логічно й послідовно його викладати, застосовувати риторичні засоби та аргументацію, а також дотримуватися норм академічної культури.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку і має накопичувальний характер, передбачаючи комплексну оцінку результатів навчання на основі суми балів, отриманих за всі види навчальної діяльності відповідно до визначених критеріїв оцінювання.

Додатково застосовуються елементи самоконтролю, що реалізується через самоаналіз усних виступів, презентацій, участі в дискусіях, а також рефлексію щодо якості власного мовлення та рівня сформованості комунікативних умінь.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання		
	0–100	
A+	100	Аспірант у повному обсязі опанував теоретичний і практичний матеріал курсу, виявив високий рівень сформованості культури усного наукового мовлення та риторичної компетентності. Демонструє креативний підхід до виконання завдань, логічно й аргументовано обґрунтовує побудову усних виступів – наукової доповіді та промови. Вільно володіє нормами наукового мовлення, етикою академічного спілкування, активно бере участь у наукових дискусіях. Відповідає на додаткові запитання, демонструє досконале володіння усною та писемною формами української мови.
A	95-99	Аспірант у повному обсязі опанував матеріал курсу, демонструє високий рівень культури наукового мовлення, володіє основами риторики та навичками публічного виступу. Повною мірою виконав навчальні завдання, може уточнювати або доповнювати матеріал. Припускається однієї незначної помилки або неточності у мовленні чи структурі виступу.
A-	90-94	Аспірант у повному обсязі опанував матеріал курсу, демонструє належний рівень сформованості комунікативних умінь, однак припускається неточностей або 1–2 помилки у побудові усного виступу, аргументації чи мовному оформленні.
B	82-89	Аспірант опанував матеріал курсу, однак припускається окремих помилок у структурі усного виступу або мовному оформленні. Володіє основами наукової комунікації, фаховою термінологією та риторичними прийомами, але припускається до 2–3 неточностей під час виконання завдань.
C	75-81	Аспірант частково опанував матеріал курсу, демонструє базовий рівень культури наукового мовлення, однак має труднощі у логічному структуруванні виступу, аргументації та використанні риторичних засобів. Припускається значної кількості мовленнєвих і стилістичних помилок (до 6–7), поверхово володіє навичками публічного виступу.
D	64-74	Аспірант недостатньою мірою опанував матеріал курсу, демонструє слабкі навички усного наукового мовлення. Виступи є неповними, недостатньо структурованими, з порушенням логіки викладу. Припускається суттєвих мовленнєвих і комунікативних помилок (до 10), має труднощі у веденні наукової дискусії та аргументації власної позиції.

E	60-63	Аспірант мінімально опанував матеріал курсу. Завдання виконані формально або з суттєвими недоліками: відсутність чіткої структури виступу, слабка аргументація, численні мовленнєві помилки, недостатній рівень володіння культурою наукового мовлення та риторичними навичками.
	0	Пропуск рубіжного контролю.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
75-81	**C**		
64-74	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

На заняттях викладач може рекомендувати додаткові джерела інформації.

1. Білоусова Т. Підвищення культури наукового мовлення у вищому навчальному закладі крізь призму поглядів Івана Огієнка. Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. 2022. Вип. XV. С. 8–12.
2. Голубовська І. В., Підгурська В. Ю. Роль освітньої компоненти «Українська мова за професійним спрямуванням» у формуванні культури наукового мовлення майбутніх фахівців. Суспільство та національні інтереси. 2026. № 3 (23). С. 234–247.
3. Городенська К. Українське слово у вимірі сьогодення. К.: КММ, 2019. 208 с.
4. Горошкіна О. М., Груба Т. Л. Українська наукова мова: теорія і практика : навчально-методичний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 108 с.
5. Гриценко Т.Б., Гриценко С.П., Іщенко Т.Д., Мельничук Т.Ф., Чуприк Н.В., Анохіна Л.П. Етика ділового спілкування. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2023. 344 с.
6. Дем'ян Я. Культура української наукової мови як наукова проблема. Молодь і ринок. 2023. № 3 (211). С. 108–112.
7. Калашник О. В., Олексенко О. А., Халіман О. В. Художня семантика й стилістика займенника в українській інтимній поезії ІІ пол. ХХ – поч. ХХІ ст.: монографія. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2022. 160 с.
8. Короткова Ю. М., Юлдашева С. Українська наукова мова : навчальний посібник. Київ : Інтерсервіс, 2025. 157 с.
9. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. 423 с.
10. Культура наукової мови: навчальний посібник: / Н. О. Лисенко, Н. В. Піддубна,

О. О. Тєлєжкіна. Х. : Тім Пабліш Груп, 2015. 224 с.

11. Маленко О., Борисов В. Українське мовознавство як науковий дискурс: історія, теорія, практика: навчальний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. 164 с.
12. Мацько Л. І. Стилістика української мови : Підручник. К.: Вища школа, 2003. 462 с.
13. Мацько Л. І., Денискіна Г. О. Українська наукова мова (теорія і практика) : навчальний посібник. Тернопіль, 2011. 272 с.
14. Мацько Л., Кравець Л. Культура української фахової мови : навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
15. Онуфрієнко Г. Науковий стиль української мови. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 426 с.
16. Основи наукового мовлення : навчальний посібник / С. А. Бронікова та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 252 с.
17. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю : монографія. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.
18. Семеног О. М. Культура наукової української мови : навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 216 с.
19. Сюта Г. М. Фемінативи в мові української освітньо-наукової сфери: офіційна і напівофіційна практика. Культура слова. 2024. Вип. 100. С. 175–189.
20. Український правопис. Офіційне видання. Національна комісія зі стандартів державної мови. Київ. 2026. 426 с.

Допоміжна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Кравець Л., Барань Є. Основи риторики: Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2025. 172 с.
3. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: навч. посібник. К: Вища школа, 2003. 311 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля. К, 2008. 712 с.

Словники

1. Бук С. 3000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови / Наук. ред. Ф. С. Бацевич. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 192 с.
2. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 216 с.
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля К., 2006. 716 с.
4. Словник дизайнера одягу: термінологія та поняття для студентів ОПП «Дизайн одягу (взуття)», ОПП «Концептуальний дизайн». Частина І. Укл.: О.М. Лагода, В.В. Будяк; М-во культури та інформаційної політики України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків: ХДАДМ, 2023. 85 с.
5. Словник мистецьких термінів / Г. Сотська, Т. Шмельова. Херсон: «Стар», 2016. 52 с.
6. Словник української мови [Текст]: у 20 т. / НАН України, Укр. мов.-інформ. фонд. К.: Наукова думка, 2010.
7. Словник-довідник термінів з дизайну українською та англійською мовами: навчально-методичний посібник для студентів всіх рівнів навчання за спеціальністю

022 «Дизайн» / упор. Т. Казіміренко. Львів–Торунь: Liga-Pres, 2025. 64 с.

8. Українська мова: Енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови / В. М. Русанівський (голова ред. кол.). 2. вид., випр. і доп. К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

Інформаційні ресурси

1. «ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну» (Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв). [Електронний ресурс] : URL: https://hudprom.org.ua/index.php/hp.
2. Дисертації України. URL : https://dissertation.com.ua/catalog/25.
3. Енциклопедія сучасної України. URL : https://esu.com.ua.
4. Закон України «Про академічну доброчесність». URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text.
5. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text.
6. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні Національної академії наук України. URL: https://www.inmo.org.ua/library.html.
7. Наукова періодика України. URL : http://www.nbuv.gov.ua.
8. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду НАН України. URL : http://www.ulif.org.ua.